

Att arbeta med föräldralösa barn på ett barnhem i ett sydösteuropeiskt land

- *En kvalitativ studie av personalens beskrivningar av sitt arbete med barnen*

Av: Katerina Jolevska

LUNDS UNIVERSITET

Socialhögskolan

Kandidatuppsats (SOPA63)

vt 14

Handledare: Maria Bangura Arvidsson/Goran Basic

Abstract

Author: Katerina Jolevska

Title: *Working with orphans at an orphanage in a southeast European country - A qualitative study of staff's descriptions of their work with the children.*

Supervisor: Maria Bangura Arvidsson/Goran Basic

The aim of this study was to examine how the staff at an orphanage a southeast European country described their work with orphans and how this affects their professional identity. To implement this study I used a qualitative method, which was based on semi structured interviews with six staff members about their views on their work. The interviews were analyzed with Goffmans concepts about dramaturgy and total institutions. The staff described their work with the children filled with joy and happiness but very hard and with great responsibility. Some of them liked to keep a certain distance to the children while others wanted a close relationship. The study also showed that the orphanage can not be defined as an institution based on Goffmans theory about total institutions. The staff described a more flexible and open workenvironment where the daily work evolves around the childrens needs.

Keywords: Barnhem, barnhemspersonal, Goffman, yrkesroll, institution, orphanage, professional role, orphanage staff

Förord

Jag vill tacka alla som har gjort detta uppsatsarbete möjligt och ett speciellt tack till personalen på barnhemmet i landet som ställde upp med intervjuer och sina erfarenheter. Ett stort tack även till ministeriet för socialpolitik i landet som gav mig tillåtelse att få vistas på barnhemmet och kunna genomföra min studie. Det varma välkomnandet från direktören och personalen på barnhemmet underlättade genomförandet av denna studie. Slutligen vill jag tacka Maria Bangura Arvidsson för all hjälp med handledningen.

Inledning	5
Problemformulering	5
Syfte	7
Frågeställningar	7
Bakgrund	7
Tidigare forskning	8
Teori	10
Framträdandet	10
Fasaden	11
Dramaturgiskt förverkligande	11
Scenen	11
Hemligheter	12
Totala institutioner	12
Metod	13
Val av metod och förtjänster/begränsningar	13
Tillvägagångssätt	14
Urval	15
Materialets tillförlitlighet	16
Reflektioner kring min egen roll	17
Etiska överväganden	18
Bearbetning av insamlat material	20
Empiri och analys	20
Berättelser om institutionsmiljö	21
Beskrivningar av yrket/yrkesrollen	25
Berättelser om relationen med barnen	27
Avslutande diskussion	32
Referenslista	34
Bilagor	37
Bilaga 1	37
Bilaga 2	37
Bilaga 3	38

Inledning

I vårt yrke finns det inga pris, men för mig är det ett stort pris när jag går in i lekrummet och jag ser 18 händer i luften som vill krama en. Det är det största priset. Då vet du att du har åstadkommit något. Det viktigaste är att du får dem att känna sig älskade eftersom de är barn som inte har någon moderlig kärlek. Att du ger de kärlek och uppmärksamhet. Alla vi vill ge de uppmärksamhet, det känns bra för oss och då kan du tänka dig hur dem känner sig.

Citatet kommer från en av intervjupersonerna som har arbetat som barnskötare på barnhemmet i 30 år när jag ställde frågan om hur hennes relation till barnen på barnhemmet ser ut. Inspirationen till denna uppsats kommer ifrån min praktikplats då jag befann mig inom socialtjänstens öppenvård och arbetade med barn som hade problem med våld, missbruk och/eller psykisk ohälsa i familjen. Inför praktikperioden fick jag ofta höra från omgivningen om hur tufft, jobbigt och sorgligt det måste vara att arbeta med barn som har det svårt i livet och att det är väldigt få människor som menar att de hade klarat av det arbete det innebär att hjälpa barn. Jag insåg snabbt att många människor som inte arbetar med dessa barn inte har förståelse för hur starka barnen är, hur de hanterar svårigheter och hur detta påverkar dem utan tänker mer på hur det hade påverkat dem själva som vuxna människor samt yrkesutövande. Det är tydligt att omvärlden ofta har åsikter om arbeten med barn som har svårigheter i livet men intresset i denna uppsats ligger i att se det från dem yrkesutövandes perspektiv och deras beskrivning av sitt arbete med föräldralösa barn. På grund av risken för att kunna identifiera barnhemmet och dem som arbetade där har jag inte skrivit ut namnet på det land som studien gjordes i. Jag har också tagit bort de referenser som namnger landet. Dessa referenser kommer finnas längst bak i uppsatsen och kommer inte att publiceras när uppsatsen är godkänd.

Problemformulering

I Sverige existerar det numera mycket få traditionella barnhem för föräldralösa barn. De traditionella barnhemsinstitutionerna har dock en stor plats i sydöstra Europa då de sociala strukturerna ser annorlunda ut där än i Sverige. I Sverige är den sociala strukturen stark där stat och invånare har både skyldigheter och rättigheter. Vi har en skandinavisk modell där invånarna kan förlita sig på staten när det gäller välfärden och även att staten har en stark påverkan på sina medborgare. Meeuwisse och Swärd (2006) skriver om olika välfärdsmodeller i länder runt om i världen där Sverige följer den skandinaviska modellen.

Landet jag besökte har en rudimentär välfärdsmodell då man i första hand som invånare får förlita sig på familjen, kyrkan eller välfärdsorganisationer och staten låter invånarna förlita sig på sig själva. Behovet av barnhem är främst på grund av den fattigdom som råder i landet. Det gör att invånarna inte kan få hjälp från närmaste nätverk så som familjen och måste vända sig till statens institutioner (Referens 2). Media och flera studier har belyst vilka negativa konsekvenser det har att som litet barn växa upp på barnhem, med brist på kärlek och närhet. En studie från Turkiet visade hur ensamma unga pojkar känner sig på barnhem jämfört med de som bor med föräldrar (Durualp & Cicekoglu 2013). I en annan studie från Pakistan visade resultaten på att de som växte upp på barnhem har en högre grad av antisocialt beteende än de som bor i SOS-barnbyar (Lassi, Mahmud, Sayed & Janjua 2010).

Dessa studier har uteslutande visat hur negativt det är för barnen att växa upp på barnhemsliknande institutioner men däremot finns det få studier som visar hur det är för personalen att arbeta med barn på barnhem och hur detta påverkar dem. De yrkesutövandes perspektiv belyses inte lika starkt och deras talan hörs inte alltför ofta. I en studie som gjordes på ett barnhem i Ukraina undersöktes barnhempersonalens attityd gentemot sitt arbete och varför de har valt att arbeta med detta. Det visade sig att det var varierande svar beroende på hur nära personalen arbetade med barnen men ett förekommande svar var att de bryr sig om barnen samt att det är moraliskt riktigt (Vaschenko, Easterbrooks & Miller, 2010). Att arbeta med små barn som är socialt utsatta är utan tvekan ett arbete som påverkar individer på olika vis. Det huvudsakliga syftet i denna uppsats är att låta barnhempersonal få beskriva sitt arbete och även sitt arbete med barnen. Anledningen till att jag har valt att undersöka barnhempersonalens perspektiv i arbetet med barnen är att de finns få studier om ämnet men även att det är intressant att studera det i ett land vars sociala struktur skiljer sig från Sverige. Det är ett land som genomgår en omstrukturering av välfärden då de vill gå med i den Europeiska Unionen och där invånarna inte har några större rättigheter eller skyldigheter gentemot staten. På grund av hur landets sociala välfärd ser ut har personalen ett begränsat handlingsutrymme då de inte kan fatta beslut som påverkar barnen även om det är de som arbetar närmast barnen. Hur förhåller sig då personalen till landets sociala uppbyggnad? Hur hanterar de relationen till barnen? En del av personalen jag har intervjuat har en tydlig profession så som läkare och psykolog medan en del av personalen inte har det så som barnskötare. Med denna uppsats har jag för avsikt att belysa hur personalen på ett barnhem ser på sitt arbete med barnen samt hur dem beskriver sitt yrke. Vad är det som gör att dessa människor väljer att arbeta med föräldralösa barn?

Syfte

Syftet med studien är att undersöka hur barnhempersonalen i ett sydösteuropeiskt land upplever och hanterar arbetet med barn på barnhem.

Frågeställningar

- Hur beskriver personalen sitt arbete?
- Hur ser personalen på barnens behov?
- Hur ser personalen på sin roll i relation till barnen?
- Hur ser personalen på sin roll i relation till institutionsstrukturen?

Bakgrund

Materialet till den här studien består av intervjuer med barnhemspersonal på ett barnhem i ett sydösteuropeiskt land, eftersom det fortfarande finns barnhem där och för att ämnet är relativt outforskat i landet. I landet finns det än idag barnhem för barn som inte har några föräldrar och/eller andra svårigheter som gör att de inte kan växa upp hos sin biologiska familj. Att dessa institutioner fortfarande finns kvar beror på att ett behov av det till stor del på grund av hur den sociala strukturen ser ut.

Landet blev självständigt i början av 90-talet. När landet blev självständigt hade det en ofördelaktig ekonomisk situation. Det var minst utvecklat med hög arbetslöshet och dålig infrastruktur jämfört med andra länder i regionen (Referens 2). Det finns många anledningar till varför barnhem existerar i landet. Från 1997 till 2005 ökade fattigdomsgränsen från 19% till 30% i landet och denna ökning har skett främst bland barn/unga och gamla. Barnbidraget ligger på ungefär 11 Euro per månad för barn under 15 år. Detta gör att föräldrarna inte har råd att behålla barnet om de redan ligger på fattigdomsgränsen. Eftersom pensionerna är låga har även personer i det närmaste sociala nätverket, så som mor- och farföräldrar, svårt att ta hand om barnen (ibid). (Referens 5) menar att landet har, mer än 20 år efter självständigheten än idag inslag av en post-kommunistisk styrning där invånarna är rädda för sina politiker. Det politiska systemet präglas av orättvisa, förtryck av mångfald och censurerad media.

Landet har sedan början av 2000-talet genomgått en de-institutionalisering men det är en process som tar tid då hela den sociala strukturen måste ses över så att ingen grupp exkluderas. Denna process har däremot inte varit smärtfri då landet har tampats med ekonomiska kriser (Referens 1).

Tidigare forskning

I landet min studie utfördes i har man under senare år haft målet att de-institutionalisera, främst institutioner där människor med fysiska och psykiska svårigheter lever men även andra institutioner som barnhem. De-institutionaliseringen ska bidra till fler fosterhem och mindre gruppboenden. I detta förkommer svårigheter så som att utbilda personal men det är även en ekonomisk fråga då landet även återhämtar sig från finanskrisen. Resultatet av de-institutionaliseringen är ännu inte tydlig då det är en pågående process (Referens 4). Det finns en hel del studier om hur barn lever på barnhem, hur deras vistelse påverkar dem i livet vare sig det är långvarigt eller kortvarigt. Det finns studier om hur en institutionell miljö kan påverka små barn samt vilka konsekvenser som kan uppstå (Miller, Chan, Litvinova, Rubin, Tirella, Cermak, 2007). Det finns även en hel del studier om hur kommunikationen mellan barn och adoptivmödrar ser ut och vilken påverkan det har för barnen (Graham, Nilsen, Mah, Morison, MacLean, Fisher, Brooks, Ames, 2014). Alla dessa studier är beskrivna utifrån barnets perspektiv. Däremot finns det relativt få studier om personalens syn på barnhem och hur arbetet med barnen påverkar personalen. Landet som min studie handlar om och angränsande länder, är ur forskningsssammanhang relativt stängda och outforskade. Det gav inga resultat i Libhub kring barnhemsforskning i de angränsande länderna utan det närmaste var länder som Rumänien och Ukraina. Forskning kring barnavård, socialt arbete och framförallt om barnhem och adoptioner är väldigt limiterad (Referens 3).

I en studie från USA undersöktes hur personalen på ett barnhem uppfattar sin roll och sitt yrke, vad det betyder och innebär för dem att arbeta med 0-4 år gamla barn som lever på institution. Denna ägde rum i Ukraina på ett barnhem där barnen delades in i grupper efter ålder och hälsostatus (friska, sjuka, speciella behov, HIV osv). Resultatet visade att personalen ansåg att det fanns fördelar med arbetet så som behagliga arbetstider, moralitet, tillfredsställelse till yrket och tillgivenhet till barnen. Det fanns även nackdelar så som konflikter, brist på samarbete och avsaknad av administrativt stöd. I studien framkom att barnhemspersonalens drivkraft för att arbeta på barnhemmet till stor del var att de kände en omtanke för barnen men det visade sig även att personalen hade en hög nivå av känslomässig stress (Vashchenko, Easterbrooks & Miller 2010). Ukraina styrdes av Sovjetunionen fram till år 1991 och blev då en republik från att ha varit under kommunistiskt styre. Landet som min studie utfördes i gick igenom samma sak då de befann sig under kommunistiskt styre. Detta gör att paralleller kring den sociala och politiska strukturen kan dras angående de båda länderna.

I sökning av vetenskapligt relevant litteratur fanns det betydligt mer internationell forskning, främst från andra kontinenter än Europa. I en studie ”Orphanage staff attitudes, perceptions and feelings” undersöktes personalen på ett barnhem under en organisatorisk förändring. Studien undersökte deras inställning, beteende och attityd till kommande förändringar baserat på en tidigare undersökning där deras syn på sitt arbete granskades. Den tidigare undersökningen hade visat att de hade en minimal arbetstillfredsställelse och ofta var ångestfyllda och deprimerade, därav den organisatoriska förändringen. Undersökningen gjordes på personal som har en direktkontakt och även kontinuerlig kontakt med barnen på barnhemmet. Studien visade att det fanns en möjlighet till att interventioner kunde förändra personalens syn på sitt arbete, hur de tog sig an uppgifterna samt att det kunde bli mindre besvärligt än förut (Monographs of the Society for Research in Child Development, 2008).

En studie som gjorts i Kenya tog det ett steg längre och undersökte vilken betydelse det har för barnhemspersonal att ansluta sig till stödgrupper för att kunna hantera sitt arbete och få ett bättre välbefinnande då hälften av alla kvinnor som arbetade på barnhemmet var änkor och en femtedel hade någon kronisk sjukdom. Dessa stödgrupper var till för dem själva men även för barnen för att det inte skulle påverka dem negativt. Medlemmarna i dessa stödgrupper visade upp en mindre social marginalisering, en bättre fungerande familj, och en positiv attityd gentemot barnen på barnhemmet än de som inte var medlemmar. För barnens del visade de upp färre beteendeproblem, högre social förmåga och färre fall av våld (Thurman, Jarabi & Rice, 2012).

I artikeln ”Characteristics of environments, caregivers and children in three Central American orphanages” (Groark, McCall & Fish, 2011) kom forskarna fram till att personalens utbildning, långa arbetsdagar, inställning till arbetet samt det faktum att det är ett statligt arbete spelade en stor roll för barnen och deras beteendeproblem. Större delen av personalen hade endast en grundskoleutbildning och arbetade vissa veckor upp till 50 timmar och hade därefter tre dagars ledighet vilket för barnen innebar att de träffade många olika människor under dygnet. Om personalen sa upp sig på sitt statliga arbete skapade det svårigheter för personalen att söka ett nytt arbete vilket innebar att många kände sig tvungna att stanna kvar. Deras relation med barnen påverkades av dessa omständigheter vilket i sin tur innebar negativa konsekvenser för barnen och deras utveckling. Barnen visade upp ett aggressivt,

provocerande och våldsamt beteende. De hade också ett icke-diskriminerande sökande efter vänskap.

Teori

För att min undersökning ska bli meningsfull bör den sättas i ett sammanhang. Detta sammanhang ska vara relevant så resultaten kan redovisas på ett användbart sätt. Bryman (2011) menar att begrepp inom kvalitativ forskning bör ses som en vägledning. I detta avsnitt redovisar jag de teorier och begrepp som är av betydelse för min undersökning och syftet med uppsatsen. Jag har valt att använda mig av Erving Goffmans dramaturgiska teatermetaforer eftersom jag ser barnhemmet som en scen där människor framträder i olika roller och undersöka vad dessa roller har för betydelse för omgivningen och samspelet de ingår i. Teorin om totala institutioner har jag valt för att få ett mer överskådligt perspektiv på barnhemmet som institution och framför allt undersöka om barnhemmet kan definieras som en institution enligt Goffmans teori.

Framträdandet

Jag har använt mig av Erving Goffmans dramaturgiska teatermetafor där han ser det sociala livet som en scen där alla individer spelar en roll som antingen skådespelare eller åskådare. (Charon, 2004) Han ser även detta samspel som ett sätt för individer att identifiera sig själva genom att spela en roll man vill att publiken ska tro på. Enligt Goffman (1998) ses det sociala livet som ett teaterframträdande där framträdandet ändras beroende på vilken situation vi befinner oss i. Beroende på plats, samband och vilka individer vi interagerar med ändras även vår identitet. Det mänskliga samspelet beror på tid, plats och publik där Goffman menar att ”jaget” är en känsla av hur man uppfattar sig själv i omgivningen. Han formar en dramaturgisk metafor när han definierar hur en individ presenterar sig själv för andra baserat på kulturella värderingar, normer och förväntningar (Goffman, 1998). Framträdandet kan förklaras som alla de handlingar, så som ord, uttryck och gester en individ uppvisar under en viss tid och som till viss del påverkar dem som är närvarande, medvetet eller omedvetet. I detta framträdande ingår nyckelkomponenter som individen använder sig av. Goffman (1998) beskriver att det är viktigt att ha en tro på rollen man spelar för andra. Det är sedan upp till publiken att välja om rollen är uppriktig eller cynisk.

Fasaden

Fasaden beskrivs som den del av en individs framträdande som regelbundet fungerar på ett bestämt vis för att definiera situationen för åskådarna och publiken. Fasaden är generaliserbar och innebär en överförande teknik för individen att kontrollera sättet som publiken uppfattar denne. I denna fasad inkluderas inramningen som inbegriper rekvisitan så som möbler, dekor och andra karaktäristiska inslag bundna till den speciella platsen. En annan del av fasaden är den personliga fasaden som utgörs av personliga detaljer som identifieras med individen och hör samman oavsett var individen befinner sig. Detta kan vara ålder, kön, ansiktsuttryck (Goffman, 1998).

Dramaturgiskt förverkligande

En annan komponent Goffman tar upp är det dramaturgiska förverkligandet som innebär att individen fyller på sitt karaktäristiska sätt att vara genom att använda tecken för att framställa sig på ett tydligare sätt. Detta för att individen vill framhäva sig så att publiken verkligen ska tro på det som sägs. Goffman menar även att när en individ presenterar en bild av en situation idealiseras ofta denna för att publiken inte ska bli förvirrad då publiken ofta har en viss bild av hur en situation kan se ut. Detta försöker individen uppfylla och samtidigt stärka andra element (ibid.) För att upprätthålla den expressiva kontrollen menar Goffman att individen behöver stanna i sin karaktär och att publiken ska se att individen sänder ut de rätta signalerna och behärskar vilseledande information. Goffman (1998) skriver även om förvrängningar som innebär att det finns en risk för individen att förmedla fel budskap då publiken har en benägenhet att tänka på ett uppträdande som äkta eller falsk. Individer vill gärna inte att deras publik ska misstro dem. Den sista komponenten inom begreppet framträdande är enligt Goffman mystifikation som betyder att individen hemlighåller viss information för publiken för att öka deras intresse eller för att undvika att lämna ut information som kan vara skadlig (ibid.)

Scenen

Goffman (1998) benämner scener eller regioner som platser där individerna befinner sig och där rollerna tar form. Den främre regionen är där framträdandet äger rum i nutid och individen vet om att hen blir sedd av en publik. Han menar att en iscensatt presentation innehåller en personlig fasad och en inramning. Den bakre regionen är där individen befinner sig utan

publiken och kan då gå ur sin roll utan att störa framträdandet. Individerna kan då säga saker som har undanhållits i den främre regionen (Goffman, 1998).

Hemligheter

Slutligen benämner Goffman begreppet hemligheter och det finns tre olika typer av hemligheter. Den första är mörka hemligheter som betyder att ett team vet om viss fakta och döljer detta för publiken då det inte är förenligt med den bild man försöker hålla vid liv om sig själv inför andra. Den andra är strategiska hemligheter som innebär att egenskaper hos framträdarna döljs för publiken för att kontrollera och leda in dem på den vägen som önskas. Dessa egenskaper kan vara framträdarnas mål, kapacitet och kunskap. Information om teamets avsikter med mötet hålls dolda för publiken så som varför intervjupersonerna vill bli intervjuade. Den tredje kallas för inside-hemligheter som innebär att en grupp framträdare har hemligheter som är typiska för gruppen och gör att medlemmarna känner sig delaktiga och annorlunda gentemot de som inte ingår i gruppen.

Totala institutioner

Ett annat teoretiskt begrepp som jag använder mig av är Goffmans totala institutioner. Denna teori är användbar då han definierar hur en institution ger sig i uttryck och vilken påverkan det har på de intagna samt personal. Utifrån denna teori kan jag utifrån min empiri undersöka om barnhemmet kan definieras som institution. Goffman beskriver den totala institutionen som en byråkratisk organisation där det skapas en spricka mellan de intagna och personalen (Goffman 2012). Han definierar en total institution som en social inrättning där medlemmarnas tid och intresse tas del av och denna institution agerar som de intagnas värld då institutionen har omringande tendenser. Medlemmarna lever tillsammans under liknande villkor där de befinner sig under en viss tid. Den totala karaktären utgörs av att medlemmarna utesluts från socialt umgänge ut med världen utanför institutionen då det finns fysiska hinder så som låsta dörrar, murar och grindar. Detta bidrar till att de är avskurna från samhället. En typ av total institution är: ”De institutioner som har skapats för att ta hand om personer som anses ofarliga med oförmögna att ta vara på sig själva; det gäller hem för blinda, gamla, föräldralösa och fattiga” (Goffman, 2012:14). Denna definition av en typ av total institution är av intresse för min studie. Totala institutioner karaktäriseras av att de mänskliga behoven hos medlemmarna behandlas genom en byråkratisk organisation och styrs efter byråkratin. Konsekvenserna är att de har väldigt stor makt oavsett om det är en bra eller dålig institution och personalen tenderar

att känna sig överlägsna gentemot de som är intagna som i sin tur kan känna sig underlägsna (ibid.) I samhället har människor sin sociala struktur men inom totala institutioner kan denna struktur brytas ned genom att de aktiviteter som sker är kopplade till en och samma plats och under en auktoritet. Denna aktivitet sker med samma människor som alla blir behandlade på lika villkor och alla aktiviteter är noga planerade utifrån ett syfte. När människorna i de totala institutionerna förs samman övervakas de av personal vars uppgift är att kontrollera och bevaka, inte leda eller inspektera (Goffman, 2012).

Metod

Val av metod och förtjänster/begränsningar

Jag har valt att använda mig av en kvalitativ metod så som intervjuer för att få svar på mina frågeställningar. Jag har inte gjort en systematisk deltagande observation då vistelsen på barnhemmet endast varade en vecka vilket inte gav mig tiden att kunna använda observationerna för studien. Det faktum att jag vistades på barnhemmet, deltog i deras vardag och gjorde fältanteckningar gör att jag inte kan utesluta den information jag fick under vistelsen. Den kvalitativa forskningsmetoden ger mig en djupare förståelse för människors beteenden, värderingar, och åsikter av det sammanhang den genomförs i (Bryman, 2011). Genom kvalitativ forskning får man även en klarare och mer rättvis bild av ämnet då man har möjligheten att ta reda på andra intryck så som känslor, erfarenheter och tankar hos de man intervjuar (May, 2011) Den kvantitativa metoden hade inte givit studien en djupare och bredare bild av ämnet samt att det inte hade funnits någon möjlighet att utveckla insamlad data (ibid.) Björkquist (2012) menar att kvalitativ metod lämpar sig bättre i det induktiva, inledande skedet då det man studerar är relativt okänt. Undersökningarna syftar till att beskriva och ge en ökad förståelse för fenomenet. De svar man senare får gör att man kan framföra teorier och samband mot varandra.

Jag har använt mig utav den semistrukturerade intervjun då den ger möjlighet för forskaren att hålla en struktur och följa ett tema men även att man har möjligheten att göra en fördjupning och gå vidare med följdfrågor i samtalet (Bryman, 2011). Jag hade ett intervjuschema där teman och huvudfrågor definierades men det fanns även utrymme för t.ex. följdfrågor (Justesen & Mik-Meyer, 2012). Den semistrukturerade intervjun gav mig möjligheten att få tillgång till kunskap som mina intervjupersoner ansåg vara viktig att ta upp under intervjun. Eftersom intervjupersonerna får liknande frågor i samma ordning skapar det en struktur man kan följa när man ska presentera resultaten. Den kvalitativa metoden visar resultaten i ord

vilket gör att det blir ett bredare och djupare resultat än i kvantitativ metod men även att relationen mellan parterna blir bättre. Den kvalitativa metoden ger intervjuaren ett ansvar då mycket handlar om tolkningar och tydlighet under intervjuerna. Det ska finnas tydliga svar och inte finnas utrymme för intervjuaren att tolka svaren ifall något missuppfattas. Detta kan då leda till att studien presenterar ett felaktigt resultat (Bryman, 2011).

Tillvägagångssätt

Några veckor innan studiens start tog jag kontakt med direktören på barnhemmet och uttryckte mitt intresse för att göra ett besök på barnhemmet. Direktören meddelade mig att det gick bra och jag var välkommen. Någon vecka därefter meddelade hon mig att jag måste kontakta ministeriet för socialpolitik i landet som är motsvarigheten till Socialstyrelsen och be om deras tillåtelse för att kunna besöka barnhemmet och göra min studie. Detta skapade problem och stress då jag var medveten om att landet saknar struktur och ordning och utan kontakter inom de rätta områdena går det inte att få tillgång till de rätta personerna. Genom bekanta lyckades jag dock få tag i en viktig nyckelperson som sitter i ministeriet och jag fick mitt godkännande precis i tid efter en del problem. För att få godkännandet behövdes ett intyg från Socialhögskolan, godkännande från direktören och ministeriet.

Jag förberedde intervjuguider som jag hade översatt från svenska till språket som talas i landet. Jag valde att ha semistrukturerade intervjuer mestadels på grund av språket då det fanns mindre risk för missförstånd och utsvävningar som kunde bidra till felaktig och oviktig information samt att de förberedda frågorna styrde intervjun från början.

Intervjuerna utfördes på barnhemmet i enskildhet, inne på direktörens rum eller i personalens egna arbetsrum. Alla samtal spelades in med deras samtycke och intervjuerna var allt ifrån 20 minuter långa upp till 45 minuter beroende på vilka följdfrågor som ställdes och hur utvecklande svar de gav. All personal som blev tillfrågad ställde upp för intervjuer och de var alla kvinnor med olika yrken och olika arbetslivserfarenheter. Jag började med intervjuerna redan första dagen jag var där på grund av tidsbristen. Dagarna var knappa och jag ville ha möjligheten att komma tillbaka till personalen ifall något missförstånd skulle ske i intervjuerna. Jag har reflekterat över hur resultatet hade sett ut om några av mina intervjupersoner hade varit män. Vilka yrken hade de haft och hade resultaten blivit annorlunda?

Intervjuerna genomfördes i en miljö som var ny för mig men bekant för personalen. Barnhemmet ser tydligt ut som en institution både på in- och utsidan vilket bidrog till att känslan av att befinna sig på en institution förstärktes. Då byggnaden var gammal med kala, dåligt isolerade väggar upplevde jag att personalen pratade väldigt tyst och försiktigt när intervjuerna genomfördes i direktörens rum. Direktören satt utanför och med tunna väggar fanns det en risk för att hon hörde hela intervjun. Att befinna sig i ett annat land, på en institution, på barnhemmets villkor samt att utföra intervjuer på ett annat språk påverkade mig men även intervjuerna. Med dessa begränsningar blev frågor och svar inte alltid lika utvecklande som jag hade hoppats. Bryman (2012) menar att den semistrukturerade intervjun skapar tillfällen att ställa hur- och vadfrågor vilket jag i efterhand känner att jag inte alltid lyckades med på grund av språkets begränsningar.

Utöver intervjuerna valde jag att vistas på barnhemmet under en vecka för att få en tydligare bild av hur barnhemmet ser ut och hur personalen arbetar. Under denna vecka var jag med i vardagen då jag pratade med all personal som arbetade på barnhemmet men även att jag hjälpte till i deras arbete med de mindre barnen. Min roll blev då, utöver intervjuare, även att studera vardagen innanför barnhemmets väggar.

Urval

Jag valde att intervjua fem personalmedlemmar samt direktören. Mina intervjupersoner valdes ut utav direktören på barnhemmet och detta ifrågasattes inte utav mig då jag kände att jag inte hade behörigheten att protestera på grund av min position som utomstående då jag vet hur svårt de är att få tillträde till barnhemmet. Resultatet hade förmodligen inte blivit detsamma om jag själv hade fått välja intervjupersoner. Steinar och Kvale (2009) menar att när man intervjuar över tvärkulturella gränser finns det faktorer som spelar in i förhållandet mellan intervjuare och intervjuperson och det kan ta tid att lära känna dessa. Då jag har valt att göra studien i ett land jag är väl bekant med blir denna gräns mindre synlig. Jag hade som mål att intervjua så många personer som möjligt under en dag just för att personalen inte skulle kunna ha kontakt med varandra och informera sina kollegor om intervjufrågorna och att på så vis vara förberedda inför intervjun. Innan intervjun frågade jag personalen om jag hade deras godkännande att intervjua dem samt att spela in intervjuerna. Inför besöket på barnhemmet hade jag som mål att intervjua personal som har en kontinuerlig kontakt med barnen för att få en rättvis bild av deras arbete. Då jag inte hade någon information innan jag kom till

barnhemmet om vilka yrkeskategorier det fanns kunde jag inte i förväg planera vilka mina intervjupersoner skulle vara.

Det fanns både för- och nackdelar med mitt val att intervjua så många som möjligt under första dagen. Det gjorde att intervjupersonerna blev mindre påverkade av varandra samt att det även skapade utrymme att följa upp intervjuerna ifall det skulle uppstå frågor. Eftersom jag i förväg inte hade en relation med mina intervjupersoner bidrog detta till att det inte fanns någon djupare relation mellan oss vilket gjorde intervjuerna mer formella. Hade jag väntat med intervjuerna till sista dagen kunde det ha blivit ett annat resultat med informella intervjuer och fler fria samtal.

Materialets tillförlitlighet

Bryman (2011) menar att validitet i kvalitativ forskning handlar om metodens och materialets trovärdighet. Forskaren tar då reda på det som studien är avsedd att undersöka. Reliabiliteten innebär hur pålitlig och rimlig undersökningen är och att forskaren tolkar resultaten ordentligt (ibid.) Reliabiliteten handlar om att undersökningens resultat blir desamma om studien utförs igen av någon annan vid ett annat tillfälle och detta kan ifrågasättas då det finns risk för att en annan forskare inte hade fått samma resultat eller ens liknande resultat. Bryman (2011) menar att det är omöjligt att frysa en miljö och de förutsättningar som sker i stunden vilket är en faktor för att en studie ska kunna vara replikerbar. Den systematiska kodningen har varit viktig för att kunna jämföra alla intervjuer och komma fram till ett pålitligt resultat. Genom den systematiska kodningen kunde jag lättare identifiera de ord intervjupersonerna använde sig av. Då intervjuerna gjordes på ett annat språk skapas det en fråga om tillförlitlighet redan i transkriberingen. Jag har huvudsakligen själv översatt intervjuerna men använt mig av en person som är kunnig inom både det svenska och språket som intervjuerna gjordes på för att få ett så tillförlitligt material som möjligt.

Att jag spelade in intervjuerna har haft både positiva och negativa konsekvenser. Utan inspelningarna hade det varit svårt för mig då språkbarriären hade varit tydlig och det hade skapat utrymme för egna tolkningar av personalens svar. Även att anteckna under en hel intervju kan störa intervjuens flöde och innebära att man tappar bort sig samt att intervjupersonen blir illa till mods på grund av alla avbrott (May, 2011). Det faktum att alla intervjuer spelades in skapade svårigheter ifall någon intervjuperson ville ta tillbaka något

påstående som hen har sagt vilket kunde leda till en större försiktighet hos personen. En större försiktighet kan bidra till att man håller tillbaka sina svar, är extra noga med vad man säger samt att man inte utvecklar svaren så noga som man i vanliga fall hade gjort utan inspelning. Fangen (2012) skriver även om portvakter som är en central person för det fält man vill studera. En person som förmedlar kontakt med övriga viktiga personer. Direktören hade möjligheten att släppa in mig på barnhemmet och intervjua personalen men samtidigt den kunde stänga dörren. Båda dessa sidor kom jag att möta då direktören välkomnade mig men även gjorde det väldigt besvärligt då hon ville att jag skulle söka tillstånd från ministeriet för social politik och socialt arbete. Fangen (2012) menar även att det finns risker med att vara beroende av en portvakt då de kan ha starka personliga intressen av att tillskriva sig en viss hierarkisk roll men även försöka styra intrycket av miljön.

Reflektioner kring min egen roll

Barnhemmet är en strikt sluten miljö då ingen får tillåtelse att komma in om det inte är av särskilda skäl. Gränsen går vid att träffa personal som arbetar på institutionen, men inte att allmänheten får besöka barnen. Direktören berättade att reglerna är sådana eftersom det kan skada barnens psykiska och fysiska mående att träffa för många olika människor när dem befinner sig i en redan utsatt miljö. När jag väl anlände blev det snabbt tal om min unga ålder och mina språkkunskaper. Om jag var tillräckligt gammal för denna studie och om jag hade tillräckliga språkliga kunskaper var något som togs upp väldigt ofta. Det faktum att jag lever i ett annat land fanns det också åsikter kring och om varför jag gör denna studie här och vad det är som har fått mig att komma hit. Då jag hade ett planerat och godkänt besök med tillåtelse från aktörer som direktören och ministeriet för social politik intog jag en öppen roll som intervjuare och observatör. Detta innebar att all personal på barnhemmet visste vad min vistelse innebar och vad jag hade för intentioner. Eftersom yrkesperspektivet var det viktiga för min studie observerade jag personalen i deras dagliga arbete med eller utan barnen. Fangen (2012) menar att en deltagande observatör ägnar sig åt två handlingar på samma gång. Den ena är att man engagerar sig i samspel med andra samtidigt som man lägger märke till vad de utför. Genom att utföra detta fältarbete kan man förbättra sin förståelse och tolkning av fältet (ibid). Hon menar även att rollen som observatör borde ske en längre period för att få en större och bredare bild av fältet för att sedan kunna tolka sitt material. Däremot finns det inget facit om de korrekta definitionerna (Fangen, 2012). Det fanns tillfällen då rollen som intervjuare och observatör blev otydlig och det uppstod svårigheter i att dra linjen mellan

intervjuare och observatör. Under tiden som observatör befann jag mig i personalens och barnens naturliga miljö vilket betydde att frågor om det dagliga arbetet under tiden som observatör var oundvikligt. Då jag var tillsammans med all personal på barnhemmet, inte bara min intervjugrupp, uppstod det tillfällen då jag ifrågasatte min roll som observatör och etiken i det hela. Det var personal som hade kunskapen om vem jag var och vad syftet med min vistelse var men jag tvivlar på att dem visste innebörden av det baserat på deras förhållningssätt mot mig. Deras förhållningssätt gentemot mig ändrades under min vistelse. Till en början var de avståndstagande och efter några dagar blev gränserna otydligare och de förhöll sig till mig som en av deras kollegor. Som observatör intog jag olika roller beroende på vilka personer jag vistades med och hur relationen såg ut med dem. På grund av den hektiska miljön på barnhemmet med mycket personal och olika kategorier av personal var det omöjligt att skapa en relation till var och en under min vistelse där.

Även om jag tidigt arbetade med att skapa en trygg relation med personalen uppstod det tillfällen då detta sattes på prov. Jag blev snabbt en deltagande observatör då jag hjälpte till med att ta hand om barnen så som att ta på dem kläder, ge dem mat och vara med under lekstunder. Detta var tillfällen då personalen var med och det fanns möjligheter att prata under mer informella former. Det var vid ett flertal tillfällen då personalen anförtrodde sig till mig och linjen mellan observatör och personal blev mer otydlig. Meningar som började med ”du får inte berätta för någon men...” eller ”säg inte att jag sa detta men...” gav mig en klump i magen då jag inte visste hur jag skulle förhålla mig till den informationen jag fick. De visste vad syftet med min närvaro på barnhemmet var men eftersom relationen mellan mig och personalen blev starkare skapades ett större förtroende för mig. Detta gjorde att jag hamnade i en besvärlig situation då informationen var av betydelse för min studie. Miljön på barnhemmet var hektisk med många barn och mycket personal som ständigt var igång och min uppfattning är att jag som observatör normaliserades in i omgivningen, ingen hade tid eller möjlighet att under större delen av tiden ägna någon uppmärksamhet åt mig. Jag kan dock inte frångå det faktum att personalen trots allt blev påverkade av min närvaro. Detta bidrog till en större försiktighet från övrig personal som inte ingick i min intervjugrupp.

Etiska överväganden

Att ha ett etiskt förhållningssätt och föra en etisk reflektion när man genomför ett forskningsprojekt är oundvikligt (Meeuwisse, Swärd, Eliasson-Lappalainen, Jacobsson 2008)

Då jag befann mig på en särskild utsatt plats, en institution var jag väl medveten om hur min undersökning kunde påverka mina intervjupersoner. Det kan uppstå negativa konsekvenser om man som forskare är oetisk i sin reflektion. Innan jag började intervjun fick barnhemmets advokat skriva ett avtal om vad min vistelse innebar för barnhemmet, nämligen att allt ska vara anonymt, inget får publiceras samt att de ska godkänna personalens svar innan uppsatsen seminariebehandlas. Detta skrev jag under men i efterhand har jag insett att det inte är möjligt för mig att skicka in mitt arbete till dem eftersom jag har garanterat anonymitet. Personalen skulle inte förbli anonym då direktören vet vilka som har ställt upp eftersom hon har valt ut dem. De grundläggande etiska överväganden jag följde var Vetenskapsrådets (2002) huvudkrav; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet, nyttjandekravet. Jag informerade tidigt mina intervjupersoner om vad syftet med studien är och de kunde när helst de ville avbryta sin medverkan då det var frivilligt. De blev informerade om att intervjuerna skulle spelas in och kunde avstå från att bli inspelade om de ville. Informationen som kom fram under intervjuerna så som inspelning och anteckningar bevarades på ett säkert ställe. De gav mig sitt samtycke muntligt innan varje intervjutillfälle och vid avbrott hade det inte påverkat dem negativt. Som student försökte jag inte tvinga intervjupersonerna att delta. Alla medverkande har avidentifierats och detta var kravet för att de skulle medverka i studien. Det är oetiskt om man gör det möjligt för läsaren att identifiera mina intervjupersoner samt att jag som forskare har tystnadsplikt. Alla namn på personer och platser har därför avidentifierats. Alla insamlade uppgifter används enbart för studiens syfte och ingen information har lämnats ut till något annat då de hade direkt påverkat deltagarna.

En etisk fråga värd att diskutera är ifall intervjupersonerna hade något större självbestämmande när det gäller deras engagemang i studien. De blev utvalda av direktören och om hon frågade dem eller beordrade dem att ställa upp vet jag inte. Då barnhemmet är hierarkiskt styrt valde direktören ut personal som låg direkt under henne i styrningen, personal hon själv hade kontakt med. Det kunde ha varit ett strategiskt val då hon själv har direktkontakt med dessa och har förtroende för personalen. Övrig personal som hade en lägre status var det inte tal om att jag skulle intervjua eftersom dem inte hade en relation med barnen enligt direktören. Av etiska skäl ingick inte barnen i min studie. Ett krav vetenskapsrådet (2002) har är att barn ska skyddas under forskning. Barn som lever och vistas på barnhem är människor som lever i redan utsatta livssituationer därför är det högst viktigt att man skyddar all information som kan påverka barnen och personalen negativt (ibid.)

Innan och under min vistelse på barnhemmet bad direktören mig om att få ta del utav studien innan den publiceras för att få hennes godkännande vilket jag då tackade ja till. Efter noga överväganden insåg jag att detta inte är möjligt då det kan innebära en fara för personalen, min studiegrupp och riskera att deras identitet avslöjas vilket kan ge konsekvenser som jag inte kan kontrollera. Mina intervjupersoner är i denna studie inte helt och hållet anonyma då det är direktören som har valt ut vilka som ska ingå i studien. Med efterforskning så hade det funnits en möjlighet för henne att ta reda på vem som har uttalat sig om vad. Detta kan innebära att relationen mellan direktören och personalen eller personalen och övriga kollegor kan skadas.

Bearbetning av insamlat material

Efter varje intervju som spelades in transkriberade jag materialet direkt efteråt vilket är det första steget i behandlingen av data. Det talade språket uttrycks i skriftlig form där forskaren översätter det som sagts (Ahrne & Svensson, 2011). Jag valde att göra detta tidigt då minnet är starkast samt att intervjuskrifterna blir mer trovärdig och tillförlitlig data. En annan anledning till att detta gjordes tidigt var för min tid på barnhemmet var begränsad och om det skulle ske något missförstånd är det att föredra att vara på plats för att reda ut det. Efter transkriberingen kodades materialet. Syftet med kodningen är att reducera materialet till viktiga beståndsdelar för att identifiera de centrala dragen (Hjerm & Lindgren, 2010) Efter kodningen sker tematisering där man mer hierarkiskt strukturerar och identifierar vilken information som hör till på viken plats i studien. Materialet kategoriseras i ett hierarkiskt system som gör det man samlat in mer begripligt (ibid.) Genom att transkribera, läsa och markera de begrepp som jag ansåg vara centrala identifierades kategorier som är av vikt för studien.

Empiri och analys

I detta kapitel kommer resultatredovisningen utgå från de centrala områden jag har valt att beröra. Avsnitten handlar om hur personalen beskriver institutionsmiljön, sitt yrke och arbetet med barnen. Materialet analyseras med hjälp av Goffmans dramaturgiska teatermetaforer och teorin om totala institutioner. Jag har valt att dela upp min empiri och efter varje avsnitt kommer en analys av det material som har presenterats.

Intervjupersonerna kommer i uppsatsen att betecknas med den första bokstaven i deras yrke;

- D. – Direktör
- S. – Sjuksköterska
- B. – Barnskötare
- P. – Psykolog
- F. – Fysioterapeut
- L. – Läkare

Barnhemmet har en huvudsaklig uppgift för barnen som bor där och det är att fungera som en tillfällig plats för barnen att vistas på fram till de blir adopterade. En annan roll barnhemmet har är att fungera som ett familjehem. Istället för att bli adopterade lämnas barnet på barnhemmet av de biologiska föräldrarna tills vidare, då många föräldrar inte har möjligheten att ta hand om barnet, ofta på grund av ekonomiska skäl. Många av barnen blir aldrig adopterade då de som är funktionshindrade är på barnhemmet tills de blir stora nog att placeras vidare på en annan mer anpassad institution. För dessa barn är det aldrig ett alternativ att bli adopterade enligt barnhemmets policy. En stor del av personalens arbete handlar om att ta hand om barnen fram tills de blir adopterade och kommer till en familj.

Berättelser om institutionsmiljö

Under intervjuerna berättade personalen om hur de ser på institutionsmiljön barnen vistas i och hur detta påverkar både barnen och dem själva. Samtliga intervjupersoner var överens om att en institutionsmiljö inte har en positiv påverkan på barn, oavsett ålder. De ansåg alla att barnen ska vistas på barnhemmet under så kort tid som möjligt och att barnhemmet endast ska fungera som en tillfällig hållplats för barnen fram tills de får en stadigvarande familj eller kommer till en annan institution. Den egna tillhörigheten i en familj betonade intervjupersonerna som viktigt för barnen för att de ska känna en gemenskap och få en särskild plats hos andra människor.

Detta ska bara vara en tillfällig plats där barnet inte ska vara för länge för barnet ska bara vara här tills det har kommit till sitt hem. För varje dag som dem är i en institution förlorar de sin uppväxt. (D)

Ovanstående citat visar att barnhemsdirektören ansåg att barnen har det bättre hos en familj och att institutionsmiljön kan vara skadlig för barnen då de inte får en normal uppväxt.

Barnhemsdirektören menar att institutionen verkar för att barnen ska komma ifrån barnhemmet och få sin egen plats hos en familj.

Barnhemsdirektören berättade om byråkratins påverkan på hennes eget arbete. Hon menade att hon inte träffar barnen på barnhemmet så mycket som hon hade velat då hennes arbete till stor del handlar om att styra, dokumentera, verkställa, organisera och att hon fungerar som ansiktet utåt för barnhemmet. Hon uttryckte även en önskan om att få vistas bland barnen mer än vad hon i nuläget gör då hon tror att det kan ha en positiv påverkan på både barnen och personalen. Hon får då möjligheten att se vardagen ur barnens och personalens perspektiv och därefter fatta beslut som är mer anpassade efter dem. Följande citat är ett exempel på detta;

Jag försöker att vistas bland barnen minst 15 min om dagen för att se hur de har det, mitt arbete tillåter inte mer tid än så. Jag har en önskan om att få vistas bland barnen mer men istället överlåter jag det till min personal, jag litar på dem. Jag har arbetsuppgifter jag måste prioritera istället eftersom ministeriet för social politik kräver detta. (D)

En del i personalgruppen jämförde institutionsmiljön med de andra alternativen barnen hade så som att hamna på gatan eller bli lämnade för att dö. En del av personalen berättade att barn sällan hamnade på gatan men att det ändå tillräckligt ofta händer att föräldrar använder barnen för att tigga eller arbeta för att försörja familjen. Samtliga ansåg att barnhemmet var ett bättre alternativ. När personalen jämförde barnhemmet med en egen familj var de alla överens om att en familj är det bästa alternativet för ett barn. I en familj får barnen växa upp i en egen miljö och få den uppmärksamhet och kärlek de behöver. På en institution lever barnen som i ett stort kollektiv där de alla lever under samma villkor och förutsättningar. Individualiteten hos barnen suddas ut och de lär sig att anpassa sig efter institutionsmiljön, de andra barnen men även personalen.

Jag tycker synd om de barn som inte kan bli adopterade, de får ingen egen familj och får aldrig känna den närhet en familj kan ge utan lever hela livet bakom grindar. (S)

Ovanstående citat visar att familjens närhet, trygghet och kärlek är något som värderas hos personalen och de är väl medvetna om vad bristen på detta kan innebära för barnen. Den närhet personalen ger barnen kan enligt dem inte jämföras med vad en familj bidrar med. Det

visar även att barnhemmet beskrivs som en instängd miljö där barnen lever ett begränsat liv. En del av personalen beskrev institutionsmiljön som hektisk under stora delar av vardagen eftersom det är en stor omsättning på personal som arbetar där under vissa perioder. Det finns då både befintlig personal, extrapersonal samt högskolestudenter som har praktik på barnhemmet, vilket gör att barnen ofta får träffa många olika vuxna människor. En del personal beskrev detta som negativt för barnen men positivt för institutionen. Barnen får inte någon stabilitet och knyter sällan an till någon vuxen eftersom personerna kommer och går ofta. Institutionen påverkas vissa gånger positivt av att ha flera olika typer av personal då intervjupersonerna upplever att det är bra att många vill komma och hjälpa till, både som personal och genom att ge donationer och bidrag. Barnskötaren beskrev även vardagen på barnhemmet som oförutsägbart eftersom det är svårt att planera en dag när så många barn vistas under ett och samma tak vilket följande citat är ett exempel på:

Även om du har en bild av hur dagen ska bli så går barnens önskan före för att det ska bli lyckat, du vet aldrig vad som kan hända ett av barnen under dagen här och tänk då på att vi har ett 70-tal barn på barnhemmet. (B)

En del av personalen ansåg att miljön kan vara skadlig för barnen under en längre tid beroende på deras hälsotillstånd. Sjuksköterskan menade att institutionsmiljön begränsar barnen i deras utforskande av världen, de har inte en lika stor frihet som andra barn. De befinner sig inte i en naturlig miljö där de får göra aktiviteter anpassade efter sina egna behov, de har sällan tillfälle att få utöva aktiviteter efter egen vilja. Detta gör att barnen inte har lika stora chanser att få utvecklas genom eget lärande. Hon beskrev hur barn med fysiska och psykiska svårigheter är särskilt utsatta då de inte alltid får den uppmärksamhet, hjälp och stöd de behöver för att utvecklas. Begränsningarna ligger i bristande resurser och bristande utbildning/kompetens. Institutionen har inte tillräckligt med personal och den befintliga personalen har inte kompetensen att hjälpa och stötta de barn med särskilda svårigheter.

Analys

Barnhemmet kan ses som en institution som har omringande tendenser som gör att barnen begränsas och hålls utanför omvärlden (Goffman, 2012). Detta syns tydligt då det inte är fritt för alla att besöka barnhemmet men även eftersom barnen under större delen av tiden vistas innanför barnhemmets väggar. Institutionsmiljön förstärks ytterligare av att det är låsta dörrar

och grindar runt hela området samt att det finns en vakt som kontrollerar vem som går in och ut från institutionen. En del av personalen berättade om byråkratins påverkan på institutionen. De ansåg att barnhemmet många gånger styrs av människor som aldrig vistas på barnhemmet eller befinner sig i samma stad. Totala institutioner karaktäriseras av att de mänskliga behoven behandlas byråkratiskt (Goffman, 2012). En del av personalen uttryckte även att detta i sin tur påverkar personalen och barnen då det i vissa fall begränsar deras handlingsutrymme.

Institutioner har en benägenhet att avskärma medlemmarna från omvärlden och de styrs av en byråkratisk organisation där det ofta handlar om makt. Goffman (2012) skriver om att byråkratin på institutioner har en stor makt över både personal och de intagna då det till stor del handlar om att kontrollera och övervaka det som sker innanför väggarna. Makten byråkratin har kan begränsa personalen och de får sällan fatta egna beslut. Intervjupersonerna beskrev barnhemmet som hierarkiskt och att det var nödvändigt för att det skulle fungera. Barnhemsdirektören informerade mig om att hon har ansvaret för barnen, barnhemmet samt personalen. Ministeriet för socialpolitik och socialt arbete är hennes överordnade och dit vänder sig hon och/eller andra som har frågor om institutionen. Inne på institutionen är det barnhemsdirektören som styr, under henne arbetar dem som jag har intervjuat som alla var ansvariga inom sitt område och de utsåg i sin tur personal som skulle vara ansvarig för särskilda delområden. Detta visar hur hierarkiskt styrd institutionen är samt att personalen kontrollerar styrningen. Referens 4 skriver om att landet genomgår en de-institutionalisering men att resultaten inte har varit framgångsrika än på grund av olika anledningar så som ekonomiska begränsningar. Målet är att ha en social struktur som liknar den som finns i västvärlden. Detta nämnde även barnhemsdirektören, att de har ett mål att de-institutionalisera barnhemmet och inte befinna sig under ministeriet för socialpolitik. Det ansåg hon vara bättre eftersom det inte är bra för barn att växa upp på institutioner eller institutionsliknande boenden då det inte är en naturlig miljö för barn att växa upp på.

Personalen beskriver även att det dagliga arbetet styrs till stor del av barnen då deras behov går före. Personalen beskriver att de är flexibla och har ett friare handlingsutrymme. Detta går då emot det Goffmans (2012) definition av institution då personalen styr de dagliga aktiviteterna och att en institution är av sträng karaktär där mönster inte bryts.

Intervjupersonerna beskriver även att de känner en närhet, kärlek och omtanke gentemot barnen vilket även det inte stämmer med Goffmans beskrivning av institutioner och de intagna. Han menar att vårdarna inte har någon relation till de intagna men en del av

personalen beskriver att de bygger en relation till barnen även om barnhemmet ses som en tillfällig hållplats.

Beskrivningar av yrket/yrkesrollen

Intervjupersonerna ansåg alla att deras arbete innebär ett stort ansvar och en ständig uppmärksamhet på arbetsuppgifterna. De arbetar för barnen men även med barnen och de har personalgrupper att organisera. De har styrande roller inom respektive yrke samt ansvar för sin del av personalen och för att allt går rätt till.

Arbetet är ansvarsfyllt eftersom jag har väldigt mycket ansvar för både mina kollegor och barnen. (S)

Arbetet är fyllt med ansvar eftersom detta är deras hem, inte en tillfällig plats de vistas på några timmar om dagen, de är här dygnet runt. (B)

Framför allt ser jag mitt arbete som väldigt ansvarsfyllt. Man arbetar med barn i känslig period, från 0-3 år när de behöver som mest hjälp och är föräldralösa och är utan den kärlek som föräldrar ger. (D)

Ovanstående citat visar att personalen betonar vikten av deras ansvar gentemot barnen och de arbete de utför. Barnhemmet fungerar som ett hem för barnen oavsett hur lång tid de befinner sig där. Intervjupersonerna var medvetna om vilken påverkan deras arbete har på barnen samt att de känner empati för dem. Även om det är en institution arbetar personalen för att det ska finnas en känsla av ett hem. Barnhemsdirektören berättade att ansvaret till stor del handlar om att bidra med en känslomässig närhet och kärlek till barnen då de saknar detta från sina föräldrar och är i den åldern då de är i störst behov av hjälp för att få sina grundläggande behov tillfredsställda. Personalen arbetar för att skapa en hemmiljö för barnen och göra så mycket de kan för att det inte ska kännas som en institution. I deras arbete ingår även att barnen ska få uppleva ett så nära substitut för den närhet föräldrar annars ger. Personalen beskrev även hur deras arbete påverkar dem själva under arbetstid men även utanför barnhemmet. De upplever svårigheter i att stänga av arbetet i privatlivet.

Jag tänker tillbaka på några stunder som har hänt under dagen som har gjort oss glada eller ledsna. Jag har arbetat här i 2 år nu och även om jag är hemma så tänker jag på barnen här. (F)

Jag har arbetat här i många år och än idag har jag svårt att inte ta med mig arbetet och tankarna kring barnhemmet hem. (B)

Ovanstående citat visar att oavsett hur länge intervjupersonerna har arbetat på barnhemmet upplever de svårigheter i att inte låta sig påverkas av sitt arbete både innanför- och utanför barnhemmet. Det är oundvikligt att de skapar en känslomässig närhet och en nära relation till barnen då de söker sig till en vuxen som kan ge dem den närhet de saknar. Dessa skillnader mellan yrkeskategorier synliggjordes i empirin då läkaren och psykologen föredrog att förhålla sig neutrala i arbetet för att inte låta sig bli påverkade i privatlivet medan andra ansåg det vara en del av arbetet att visa en känslomässig närhet, omtanke och kärlek gentemot barnen eftersom detta är något de saknar. Detta påpekade främst barnsköterskan och sjuksköterskan. Barnhemmet fungerar som deras bostad och en del av personalen hade en önskan om att det skulle kännas som ett hem för barnen. Hur detta förmedlades skiljde sig mellan intervjupersonerna. En del av personalen menade att det ingick i arbetet att känna en empati och visa känslor för barnen och det ingår i arbetet att låta sig påverkas av barnen. De skapar en relation till barnen som innebär att känslorna för barnen sitter i även utanför institutionen när arbetsdagen är slut. Andra intervjupersoner menade att de föredrar att hålla sig neutrala med ett visst avstånd för att undvika att låta sig bli påverkade utav barnen och deras situation. Anledningen till att de föredrar att hålla sig neutrala i sitt arbete är för att de själva inte ska bli för känslomässigt engagerade. Detta kan bidra till att det blir svårare för personalen att utföra sitt arbete. Följande citat är exempel på detta;

Även om jag har arbetat här i 14 år har jag svårt att förhålla mig neutralt till mitt arbete även om jag försöker. (P)

Man måste lära sig skilja på sina känslor för om inte känslorna delas upp så kommer det vara svårare för en, väldigt mycket svårare. (L)

Analys

Goffman (2012) menar att en individs gester, ord och uttryck förklarar ett visst framträdande där de identifierar de sig själva genom att spela en roll de vill publiken ska tro på.

Intervjupersonerna beskrev sitt arbete som ansvarsfyllt och den personliga fasaden var tydlig då de ofta betonade sin ansvarsfyllda roll gentemot barnen samt sina kollegor. Deras vita rockar som endast bars av läkare och sjuksköterskor visade även tydligt på vilken fasad de

ville visa upp på institutionen. I Washcenko, Easterbrooks, Millers (2010) studie såg de att barnhemspersonalen kände en tillgivenhet till barnen vilket var ett av motiven till att man valde att arbeta på institutionen samtidigt som de kände en känslomässig oro för barnen. Empirin i min studie visar på liknande resultat då det finns en omtanke i arbetet men även att de blir känslomässigt påverkade utanför institutionen. En del intervjupersoner uppgav att de kände en kärlek för sitt arbete och till barnen. De menade att man måste göra det för att kunna arbeta på institutionen då det är ett krävande arbete. Det framgår även att intervjupersonernas sätt att hantera sitt arbete är individuellt då en del av personalen väljer att engagera sig känslomässigt och bli påverkade av barnen och deras situation medan en annan del av personalen väljer att låta bli. Det framkommer även att personalens sätt att se på sitt yrke och hur de hanterar det skiljer sig beroende på vilket yrke de har. Psykologen och läkaren föredrog att försöka ha ett större avstånd och skilja på arbete och privatliv för sin egen skull, de ville inte bli för känslomässigt engagerade eftersom de upplevde att det blir svårare för dem att arbeta på institutionen. Barnskötaren och fysioterapeuten valde ett annat tillvägagångssätt. De föredrog att ha en nära relation till barnen eftersom det är något de behöver under tiden på institutionen då de befinner sig i en utsatt position. Barnen lever utan föräldrar och den närhet som tillkommer, på så vis ansåg en del av personalen att de bidrar med detta även om det påverkar dem själva i privatlivet. De upplever att det är svårare att arbeta men även att ha ett privatliv ifall de skapar en känslomässigt nära relation till barnen. De beskriver även att det är oundvikligt att bli påverkad av arbetet då barnen är i behov av personalens närhet och omtanke. Personalen framträder som ansvariga för barnen och identifierar sig som omvårdare för dem.

Berättelser om relationen med barnen

Personerna jag intervjuade talade om att de har en daglig kontakt med barnen på barnhemmet och att det är dem de arbetar för. Barnhemsdirektören berättade att det inte är all personal som skapar en relation till barnen eftersom de arbetar under tider på dygnet då barnen sover. Är det för mycket personal närvarande får barnen inte någon kontinuitet i relationerna därför förklarade barnhemsdirektören att de endast vill ha erfaren och långvarig personal på barnhemmet för att kunna skapa en relation med närhet och disciplin. Intervjupersonerna uppgav att arbetet med barnen kräver en känslomässig tillgänglighet och att visa kärlek då de skapar en nära relation till dem. Sjuksköterskan beskrev att det är deras ansvar att uppfostra

barnen och i vissa fall ta rollen som förälder och ansvarig vuxen som de kan anförtro sig till. Följande citat från sjuksköterskan visar detta;

Mitt yrke ser jag på med kärlek för det mesta eftersom i detta yrke behövs väldigt mycket kärlek men till detta följer mycket ansvar också, vi är de enda vuxna människor barnen har i sin närhet. (S)

Barnhemsdirektören beskrev institutionsmiljön som svår och otillgänglig för barnen där de inte har lika stora möjligheter att utvecklas. Hon menade att personalens arbete är att i högsta grad uppfylla barnens främsta behov så som mat, kläder, hygien, omvårdnad. De fysiska behoven är inte svåra att uppfylla då de har det grundläggande på barnhemmet. Svårigheterna ligger i att ge och uppfylla barnens känslomässiga behov så som kärlek, omtanke, närhet och uppmärksamhet. Detta beskrev hon som en utmaning för all personal då det finns begränsningar i tid, den arbetande personalen räcker ofta inte till på grund av ekonomiska resurser. Dessa begränsningar kan påverka barnen men eftersom barnhemsdirektören till stor del har stort ansvar för hela barnhemmet har hon inte möjligheten att närvara bland barnen så ofta som hon hade velat. Detta gör att hon måste ha personal bland barnen som hon litar på, som tar hand om barnen på bästa möjliga sätt trots de knappa resurserna.

Jag försöker ha en så fin relation med barnen som jag kan men det är min personal som gör större delen av arbetet, jag litar på att de gör ett bra jobb. Det vet jag att de gör. (D)

Ovanstående citat visar att barnhemsdirektören föredrar att ha en nära relation till barnen men med anledning av administrativa arbetsuppgifter har hon inte alltid den tiden och möjligheten och får förlita sig på personalen. Hon lägger då ansvaret hos personalen eftersom hon känner sig säker på att de tillgodoser barnens behov. Hon är medveten om att barnhemspersonalen har en närmare relation till barnen på grund av deras arbetsuppgifter och till detta kommer ansvar.

En annan faktor är den känslomässiga tillgängligheten hos den arbetande personalen. Personalen har alla olika yrken, de har gått olika utbildningar och arbetat olika länge på barnhemmet men deras definition av sitt yrke är lika varandra. De har alla barnen som gemensam nämnare och arbetar med barnen och för barnens bästa. Detta gör de genom att

beskriva sitt yrke som svårt, kärleksfullt med inslag av distans och även ansvarsfyllt då det har med barn att göra. De beskriver det som känslofyllt då det finns en kärlek för barnen men även en oro eftersom det är de som har ansvar för barnen under deras vistelse på barnhemmet. Framträdandet är utmärkande då de uttrycker en känsla av tillfredsställelse i sitt yrke. Hade jag ställt samma fråga till personalen som har en lägre status och arbetar i direktkontakt med barnen är det möjligt att svaren hade sett annorlunda ut eftersom barnhemsdirektören menar att deras relation till barnen inte är jämbördig.

En del av personalen jag intervjuade var alla eniga om att de känner sig som en mamma för barnen på institutionen. De uttryckte att deras relation till barnen är lik en moders relation och de känner en kärlek för barnen som om de vore deras egna. De menade att barnen ofta kallar en del av personalen för mamma och inte vid namn eller yrke. Detta väcker en känsla av uppfyllelse när de ger barnen kärlek och får kärlek tillbaka. De var medvetna om vilken påverkan kärleken till barnen har för både barnen och dem själva. Den ömsesidiga relationen mellan personal och barn är en avgörande faktor för att arbeta på barnhemmet då personalen upplever att det är en drivkraft för att fortsätta arbeta.

Vi fäster oss vid dem, vi knyter ett band och ännu mer när dem kallar oss för mamma. Varje barn tycker om närhet, det vill ha kärlek och det ger vi dem. Och dem ger det tillbaka till oss också. (F)

Jag säger ärligt att jag känner mig som deras mamma. (D)

Ovanstående citat visar att en del personal känner en stark relation till barnen då de tar sig an rollen som mamma. De knyter ett känslomässigt band och fäster sig vid dem mer när barnen också visar känslor för personalen. De föredrar närhet istället för distans eftersom de vet att det ingår i barnens behov. Personalen låter barnen komma känslomässigt nära för att de inte kan få den närheten från någon annan. Närheten blir starkare när barnen visar kärlek tillbaka. Det känslomässiga bandet är starkare när det är ömsesidigt.

En del av personalen beskrev sin relation till barnen på ett annat vis där de försökte hålla en större distans och förhålla sig till barnen med ett större avstånd. Detta för att inte bli alldeles för påverkade av barnens situation eftersom de kände en empati för dem men även för att förhindra att ta med sig känslorna hem från arbetet. De upplevde att de blev påverkade av barnens fysiska och psykiska tillstånd vilket skapade svårigheter i deras yrkesroll. De

föredrog att försöka förhålla sig neutrala och inte se barnen som deras egna eftersom detta skapade svårigheter i privatlivet.

Man måste lära sig skilja på sina känslor för om inte känslorna delas upp så kommer det vara svårare för en, väldigt mycket svårare. /.../ Det finns barn som är väldigt sjuka och man vet att dem inte kommer bli friska utan stora följder. /.../ Jag kan säga att jag kämpar med att hålla distans från det men i vilket fall som helst så påverkar det en. (L)

Ovanstående citat visar att läkaren har svårt att hålla en distans och förhålla sig neutralt till barnen och anser att det är svårt att lämna känslorna på barnhemmet. Hon menar att hon blir påverkad av barnens sjukdomstillstånd eftersom hon vet hur det påverkar dem under livet, detta på grund av hennes yrkesroll då hon har kunskaperna och det är hennes arbete att göra det yttersta för barnen med dessa problem. Det visar även skillnaden i hur olika personalen förhåller sig till barnen och viken inställning till arbetet de har. Läkaren visade upp ett mer professionellt förhållningssätt där barnen ska se henne som läkaren, detta visade hon tydligt genom att ständigt ha på sig en vit rock och stetoskop runt halsen. Hon ville så långt det går inte skapa en nära relation och inte heller ta rollen som modersgestalt. Detta förhållningssätt hon hade gentemot barnen visar att hon tar en roll och visar upp en fasad utifrån sitt yrke.

Analys

Intervjupersonerna ser sig själva som väldigt betydelsefulla personer för barnen men barnen har också en stor betydelse för personalen då de tänker på barnen även efter arbetstid. Det finns tillfällen då personalen tar med sig känslorna hem, omtanken för barnen följer med utanför barnhemmet. De beskriver svårigheter i att förhålla sig neutral i relationen till barnen då det finns barn de skapar en starkare relation till. De beskriver även hur de går utanför sitt yrke, går bortom rollen som sjuksköterska, läkare, psykolog osv och identifierar sig själva som barnens mamma då de menar att barnen ger dem den rollen. Den roll de beskriver att de har gentemot barnen som mamma kan vara en roll de tillskriver sig själva, en fasad som byggs upp. En annan roll en del av personalen även tar är yrkesrollen som exempelvis läkare och psykolog. Goffman (2012) skriver om att vid uppträdandet tillskriver sig aktörerna en roll som de vill visa upp för sin publik. På barnhemmet uppträdde intervjupersonerna som både

professionella och som en modersgestalt för barnen. Vilka av dessa roller som är cyniska eller autentiska vet jag inte. Läkaren, sjuksköterskan och psykologen bar vita rockar för att förstärka sin yrkesroll gentemot barnen. De andra intervjupersonerna som barnskötaren, sjukterapeuten och direktören valde att inte ha några utmärkande symboler för sitt yrke. En del av personalen menade även att de fäster sig mer kring vissa barn än andra vilket visar att de inte behandlade alla barn lika. Goffman (2012) menar att personalen behandlar alla intagna på lika vis är ett utmärkande drag för en total institution. Personalen definierar sig som ansvariga för barnen när de befinner sig på barnhemmet, jag tolkar det som att de tillskriver de sig själva denna roll och framträder som barnens beskyddare för sin publik som i detta fall är jag. Goffman, (2012) menar att vårdare på en institution har praktiska arbetsuppgifter men att skapa en relation till de intagna inte ingår i arbetet. Personalen anser det vara normen och det normala att ett barn ska ha två föräldrar och eftersom dessa barn saknar den tryggheten menar personalen att de kan ta sig an den rollen. Personalen ser barnen som den största motivationen och den påverkan barnen och personalen har på varandra är den betydande delen av arbetet på barnhemmet. De känner att barnens glädje och kärlek gentemot dem och det ger en drivkraft att vilja arbeta med barnen trots det tunga arbetet och ansvaret som ligger bakom. Intervjupersonerna beskriver känslorna som uppstår när rollen som sjuksköterska, läkare, barnskötare osv övergår till ett mer personligt plan. De tar avstånd från sin yrkesroll och kommer närmare barnen när barnen uttrycker en moderlig längtan gentemot personalen. Barnen och personalen interagerar på ett mer personligt plan då barnen behöver den närhet och uppmärksamhet en vuxen kan ge vilket gör att personalen i sin tur tar sig an den rollen som beskyddare och ibland en modersgestalt. De beskriver sin relation med barnen som ömsesidig, given kärlek ges tillbaka. Intervjupersonerna har även förmågan att kunna föreställa sig hur det är att vara i barnens situation och gestalta den moder de inte har och vilken betydelse det har för barnen.

Personalen är även medveten om barnens medvetande då de flesta barnen vet vem personalen är, vad deras yrke är och vad de arbetar med. Vashchenko, Easterbrooks och Millers (2010) studie om hur barnhemspersonal i Ukraina ser på sitt yrke, vad deras drivkraft är och hur de hanterar arbetet med barnen visade liknande resultat. De kände att det känslomässiga bandet de hade med barnen vägde upp den känslomässiga stress som ingår. Intervjupersonerna var alla överens om att barnens kärlek, värme och närhet är en bidragande orsak till att kunna arbeta på ett barnhem med barn utan föräldrar och det tunga ansvar som det innebär.

Avslutande diskussion

Syftet med uppsatsen var att undersöka hur barnhemspersonal i ett sydösteuropeiskt land upplever och hanterar arbetet med barnen på barnhemmet. Frågeställningarna var hur personalen beskriver sitt arbete, hur de ser på barnens behov samt hur de ser på sin roll i relation till barnen och institutionsstrukturen. Det går inte att dra en slutsats om hur det är att arbeta på ett barnhem med föräldralösa barn baserat på min studie. Resultaten är inte generaliserbara. Anledningen är att resultaten är knutna till ett visst land och en viss plats. Där råder en annan samhällsstruktur och socialpolitik vilket gör att de har behov av att barnhem finns i landet för att det inte ska finnas hemlösa barn på gatorna. Alla barnhem är inte strukturerade på samma vis och ser inte likadana ut och personalen som arbetar på barnhem har olika yrken. De har arbetat olika länge och bär med sig olika erfarenheter. Alla dessa faktorer har en påverkan på studiens resultat.

Studien baseras på några intervjupersoners svar och dessa svar är personliga om hur de känner inför sitt arbete, vilka ord de väljer att uttrycka sig med och vilken betydelse arbetet har för dem. Allt detta påverkas av deras tidigare erfarenheter, arbetsuppgifter och grad av känslomässigt engagemang. Däremot ger intervjuerna en inblick i hur det är att arbeta på ett barnhem. Personalen ger uttryck för vad det innebär för barnen att vistas på barnhemmet, att deras vistelse endast är tillfällig och att syftet är att barnen ska komma till en egen familj. Detta resulterar i två olika förhållningssätt hos personalen. Det ena var att personalen skapar en relation till barnen som kan liknas vid en modersrelation för att tillfredsställa barnens behov av kärlek och närhet till en vuxen. Det andra var att hålla en större distans för att skydda sig själv och inte bli alltför påverkad av barnens situation. Dessa förhållningssätt skiljde sig åt beroende på vilket yrke intervjupersonerna hade. Läkaren och psykologen valde att hålla en viss distans och såg institutionen mer som en sjukvårdsmiljö. Barnskötaren, sjuksköterskan och sjukgymnasten valde att ha en nära relation till barnen där de såg sig själva som ansvariga för barnens behov av närhet. All personal beskrev att de kände lycka när ett barn blir adopterat och får en egen familj då de ser en möjlighet för barnen att få känna en genuin kärlek och få en samhörighet.

När personalen beskriver svårigheter i yrket tar de upp en känsla av ansvar för barnen då de får agera som ett substitut för föräldrarollen vilket innebär att de har det yttersta ansvaret för barnen under deras vistelse på barnhemmet när det gäller deras hälsa, välbefinnande och utveckling. Utmaningen i deras arbete är att hålla balansen mellan yrkesrollen och den känslomässiga relationen till barnen. Yrkesrollen i detta fall innebär att fullfölja

arbetsuppgifterna och samtidigt ge barnen det stöd de behöver för att utvecklas. Den känslomässiga relationen innebär en utmaning för personalen då de å ena sidan ska hålla en distans till barnen. Eftersom barnhemmet endast fungerar som en tillfällig och kortvarig plats för dem vill de inte att barnen ska påverkas alltför negativt av separationen från barnhemmet och från dem. Å andra sidan ska de tillgodose barnens behov av kärlek, omtanke och närhet. Detta påverkar personalen då det är de som måste hålla relationen på en jämn nivå, det är deras ansvar att hitta en balans i relationen då barnen inte har den kapaciteten och inte ska ta det ansvaret.

Om barnhemmet jämförs med Goffmans teori om totala institutioner kan jag dra slutsatsen att barnhemmet inte uppfyller de kriterier han har för att kunna definiera det som en institution. Personalen arbetar flexibelt och anpassar dagarna efter barnens behov vilket inte görs på institutioner enligt Goffman. Där är vardagen styrd av personalen. En del av intervjupersonerna uppgav att de väljer att visa närhet och kärlek gentemot barnen vilket även det går emot Goffmans teori om att det inte ska finnas en relation mellan personal och de intagna. Han menar att en total institution kännetecknas av makten personalen har mot de intagna och inga nära relationer skapas (Goffman, 2008). Är då barnhemmet en institution?

I framtiden önskar jag att se fler studier om hur personal på barnhem eller annan slags institution upplever sitt arbete och vad det innebär för dem. Dessa studier hade jag främst velat se från länder i Europa där det än idag finns en rik institutionshistoria och har haft det under en längre tid tillbaka. Jag anser att utbudet av tidigare forskning med fokus på personalens upplevelser är tunt och detta särskilt i länder som har en svag social struktur. Dessa länder upplever jag som relativt stängda för forskning och jag önskar att det fanns fler och större forskningsstudier om hur personalen påverkas av sitt arbete och hur detta eventuellt kan förändras. Jag tror att min studie hade sett annorlunda ut om jag hade besökt fler barnhem i landet för att få ett mer generaliserbart resultat. Jag hade då kunnat få en större inblick i institutionsmiljön men även kunnat jämföra mellan yrkena för att se om det fanns skillnader och likheter. Resultaten hade sannolikt även sett annorlunda ut om jag hade besökt andra institutioner i landet som är inriktade på barn med särskilda svårigheter. Då hade jag kunnat undersöka hur personalen upplever arbetet på mindre institutioner och om de anser att det är någon skillnad för barnen. För att utveckla studien finns möjligheten att följa de barn som inte blir adopterade utan istället placeras i landets SOS-barnby för att se hur de utvecklas och vilka skillnader det kan vara för barn att leva på en institution jämfört med i en SOS-barnby.

Referenslista

Ahrne, G & Svensson, P (2011) ”*Handbok i kvalitativa metoder*” Malmö: Liber

[Referens 1]

Bryman, A (2011) ”*Samhällsvetenskapliga metoder*” Malmö: Liber

Charon, J (2004) ”*Symbolic interactionism, an introduction, an interpretation, an integration* 8. ed.” Englewood Cliffs: Prentice-Hall

[Referens 2]

Durualp, E, Cicekoglu, P (2013) “A study on the loneliness levels of adolescents who live in an orphanage and those who live with their families”. *International Journal of Academic Research Part B*; 2013; 5(4), 231-236.

Fangen, K (2012) ”*Deltagande observation*” Malmö: Liber

[Referens 3]

[Referens 4]

Goffman, E (1998) ”*Jaget och maskerna*” Stockholm: Prisma

Goffman, E (2012) ”*Totala institutioner – fyra essäer om anstaltslivets sociala villkor*” Stockholm: Norstedts

Graham, S.A.; Nilsen, E; Mah, J.W.T.; Morison, S; MacLean, K; Fisher, L, Brooks, B.L, Ames, E (2014) ”An examination of communicative interactions of children from Romanian orphanages and their adoptive mothers.” *Canadian Journal of Behavioural Science / Revue canadienne des sciences du comportement, Vol 46(1), Jan 2014, 9-19.*

Groark, C.J, McCall, R.B, Fish, L (2011) "Characteristics of environments, caregivers, and children in three Central American orphanages" *Infant Mental Health Journal*, March 2011, 32(2):232-250)

Hjerm, & Lindgren, S (2010) "*Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*" Malmö: Gleerup

[Referens 5]

Justesen, L, Mik-Meyer, N (2012) "*Kvalitativa metoder: Från vetenskapsteori till praktik*" Lund: Studentlitteratur

Kvale, S & Brinkmann, S (2009) "*Den kvalitativa forskningsintervjun*" Lund: Studentlitteratur

Lassi, Z, Mahmud, S, Sayed, E, Janjua, N (2011) "Behavioral problems among children living in orphanage facilities of Karachi, Pakistan: comparison of children in an SOS Village with those in conventional orphanages" *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, August 2011, 46(8):787-796

May, T (2011) "*Samhällsvetenskaplig forskning*" Lund: Studentlitteratur

Meeuwisse, A, Swärd, H, Eliasson-Lappalainen, R, Jacobsson, K (2008) "*Forskningsmetodik för socialvetare*" Stockholm: Natur & Kultur

Meeuwisse, A, Sunesson, S & Swärd, H (red.) (2006). "*Socialt arbete: en grundbok*". Stockholm: Natur och kultur

Meeuwisse A, & Swärd, H (2006) "Socialt arbete i ett internationellt perspektiv" i Anna Meeuwisse, Sune Sunsson & Hans Swärd, (red.): *Socialt arbete – en grundbok*, Malmö: Natur & Kultur

Miller, L.C. Chan, W, Litvinova, A, Rubin, A, Tirella, L, Cermak, S. (2007) "Medical diagnoses and growth of children residing in Russian orphanages" *Acta Paediatrica*. Dec2007, Vol. 96 Issue 12, p1765-1769. 5p.

Monographs of the Society for Research in Child Development (2008) "VI. Orphanage staff attitudes, perceptions and feelings" 2014 *The Society for Research in Child Development, Inc. Volume 73, Issue 3, Pages vii–viii, 1–297*

Nilsson, B (2006) "*Socialpsykologi, uppkomst och utveckling*" Lund: Studentlitteratur

Ryen, A (2009) "*Kvalitativ intervju: Från vetenskapsteori till fältstudier*" Malmö: Liber

Thurman, R.T, Jarabi, B, Rice, J (2012) "Caring for the caregiver: evaluation of support groups for guardians of orphans and vulnerable children in Kenya." *AIDS Care [AIDS Care]* 2012; Vol. 24 (7), pp. 811-9.

Vaschenko, M, Easterbrooks, M.A, Miller, L (2010) "Becoming their mother: Knowledge, attitudes and practices of orphanage personnel in Ukraine" *Infant Mental Health Journal*, September 2010, 31(5):570-590

Bilagor

Bilaga 1 – Intervju med personalen på barnhemmet

Hur länge har du arbetat här?

Vad har du för utbildning?

Vad är ditt yrke?

Vad har du för arbetsuppgifter?

Hur ser vardagen ut?

Hur ser du på ditt yrke/din yrkesroll?

Hur ser din relation till barnen ut? Förklara och utveckla.

Hur förhåller du dig till ditt arbete? Hur påverkar det dig (i livet)?

Hur ser relationen ut med dem som vill adoptera?

Hur ser du på din framtid här på barnhemmet?

Bilaga 2 – Intervju med Direktören på barnhemmet

Hur länge har du arbetat här? Hur länge har du varit direktör här?

Vad är dina arbetsuppgifter?

Hur ser relationen ut mellan dig och personalen?

Hur ser relationen ut mellan dig och barnen?

Hur ser relationen ut mellan dig och klienterna?

Hur hanteras uppgifterna på barnhemmet?

Hur ser en adoption ut från början till slut?

Hur hanterar du ditt arbete?

Hur hanterar du relationen mellan barnen och dig?

Hur ser du på ditt arbete?

Finns det några svårigheter i arbetet?

Bilaga 3 - Ansökan till direktören

Hej!

Mitt namn är Katerina Jolevska och jag bor i Sverige. Jag är student på Lunds Universitet och läser Socionomprogrammet. Jag är inne på mitt tredje år och har ett avslutande examensarbete att göra. Detta arbete är jag intresserad av att göra på ett barnhem i X. Tanken är att få intervjua personalen som arbetar där om deras arbete. Jag tänker inte prata med barnen och alla som blir intervjuade ska vara anonyma, även namnet på barnhemmet. Jag ska endast vistas på barnhemmet mellan 11/11 – 21/11.

Jag ska ha en handledare under hela projektet som heter Goran Basic. Ni får gärna kontakta honom via telefon eller mejl för att få bekräftelse på att jag är student och gör detta projekt i utbildningssyfte.

Goran Basic – Lektor i Kriminologi

Telefonnummer: X

E-mail: X

Länk: X

Jag ser att ni har samarbeten med Sverige på er hemsida och jag har godkännande från både handledare, universitetet och direktören på barnhemmet. Jag har redan kontakt med direktören X på barnhemmet i X och hon tar gärna emot mig och hon hänvisade mig till er för att få ert slutgiltiga godkännande till detta projekt.

Jag skulle gärna vilja ha ert godkännande att få göra mitt examensarbete och skulle ni kunna bekräfta att det är möjligt för mig att åka till barnhemmet i X?

Var vänlig kontakta mig snarast på

E-mail: katerina.jolevska@outlook.com

telefonnummer: +46 761 99 96 99

Med vänligt hälsning

Katerina Jolevska